

- неузгодженість метра та ритму, що виявляється під час переходу з тріолей на дуолі, з квартолей на тріолі тощо і навпаки;
- порушення ритму, що пов'язані з перетримуванням більш тривалих звуків і прискоренням «дрібних» тривалостей; виконанням синкоп.

Іноді порушення ритму пов'язані зі зміною штриха тощо.

Загалом, ритм постає своєрідним каркасом, часовою основою твору, і впевнене, бездоганно узгоджене його виконання — одне зі складних і важливих завдань колективного виконавства, неодмінна умова розкриття змісту музичного твору.

Є. Козеняшев

ТАРАГОТ: МИНУЛЕ ТА СУЧАСТНІСТЬ

Y. Kozeniashev

TARAGOT: PAST AND MODERNITY

Спогади про тарагот в угорських джерелах датуються XV ст. Не відомо, чи вперше він занесений до Європи угорцями, які імігрували зі Сходу у IX ст., але, безперечно, інструменти цього типу походять із Близького Сходу (зурна) і були завезені у Східну Європу турками в Середньовіччі, про що свідчить термін «турецька трубка», який використовувався як синонім слова taragato. Не є виключенням, що інструменти обох традицій були об'єднанні в одне ціле. Тарагато має турецьке походження, з'явився в Угорщині під час турецької війни. До XVIII ст. він був різновидом shaw з подвійним язичком та без отворів. Будучи дуже голосливим та хрипким інструментом, він використовувався як сигнальний інструмент у бою, як горн чи волинка. Хоча, залежно від типу язичка, що використовувався, він також може видавати дуже тонкий, але водночас і глибокий, м'який звук при виконанні.

Оскільки тарагато був культовим інструментом (війна Ракоці за незалежність 1703–1711 рр.), його використання було заборонено у XVIII ст. Сучасна версія була винайдена Венселем Йозефом Шундою. Одинарний язичок конічної форми, схожий на саксофон-сопрано, зроблений з дерева, зазвичай гренаділла. Найрозповсюдженіший розмір soprano taragato (сі-бемоль) має довжину 29 дюймів (74 см), його звук схожий на щось середнє між англійським ріжком та сопрано-саксофоном. Існують й інші розміри: виробник Янош Стоуассер створив сімейство із 7 розмірів, найбільшим з яких був контрабасовий тарагато у строю Е.

Сучасний тарагато дуже мало схожий на історичний торагато, ці два інструменти не потрібно плутати. До речі, назву Schundaphone треба вважати більш точною, але термін «тарагато» використовувався із міркувань національного іміджу автентичного інструменту. Цей інструмент був символом угорської аристократії. Виробництво такого інструменту в Угорщині зупинилось після Другої світової війни, хоча «тарагатос», як і раніше, виробляли в Румунії та інших країнах. У 90-х рр. XX ст. декілька угорських виробників знов почали виробництво інструменту.

Сучасний тарагат іноді можна почути у третьому акті опери «Трістан та Ізольда» Р. Вагнера. Нині в деяких оперних театрах, наприклад у Королівській опері Лондона, стало традицією використовувати його замість англійського рожка.

У 1928 р. британський музичний журнал «Творець мелодій» повідомив, що кларнетист з Оксфорда Френк Дайер використовував «тарагосу» (новий угорський інструмент), як дещо середнє між саксофоном та англійським ріжком, що використовувався у його симфонічному оркестрі. Також відомо, що румунський

музикант Думітру Фаркаш зробив цей інструмент популярним у всьому світі, а також саме він вважався найвідомішим виконавцем на тарогато.

Німецький саксофоніст Петер Брециманн використовував таргато у своїх альбомах «Безкоштовний джаз» та «Вільна імпровізація». До того ж, цей інструмент звучав у виконанні британського саксофоніста Евана Паркера. Американські виконавці Чарльз Ллойд та Скотт Робінсон також використовували тарогато. У 2015 р. румунська співачка Ірина Росс випустила сингл «Тарогат», у якому цей інструмент звучить у танцювальній поп-пісні.

В. Зима

ЗРІЛА КАМЕРНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ТВОРЧІСТЬ ЕРІКА ІВЕЙЗЕНА НА ПРИКЛАДІ ТРІО ДЛЯ КЛАРНЕТА, АЛЬТА І ФОРТЕПІАНО

V. Zyma

MATURE CHAMBER-INSTRUMENTAL MUSIC OF ERIC EWAZEN ILLUSTRATED BY THE TRIO FOR CLARINET, VIOLA AND PIANO

Інструментальне тріо як невід'ємний представник музичної культури не можна назвати маловивченим, радше навпаки, це один з улюблених об'єктів дослідження багатьох європейських музикознавців. Така зацікавленість зумовлена багатомірністю поняття та різновекторністю його композиторського втілення. Інструментальне тріо збагачувалось національними традиціями та стилістичною виразністю різних культур від класико-романтичної доби аж до сьогодення.

Недостатня вивченість творчого доробку представника музичної культури США Еріка Івейзена та через те його незаслужено невелика популярність у країнах Європи пояснюється фактичною відсутністю досліджень творів камерно-інструментальної музики представників американської культури на зламі XX–XXI ст. загалом. Тріо для кларнета, альту і фортепіано не є винятком, адже створене у 2005 р., і за цей час твір не встиг набути наукового осмислення та увійти до репертуару сучасних ансамблів.

Ерік Івейзен народився у Клівленді (штат Огайо) в 1954 р. Його ранні роки були наповнені американськими рок-н-ролом та джазом, що мали неабияку популярність у США того періоду. Першою пробою пера майбутнього композитора став рок-мюзикл «Апокаліпсис», який він написав в 11 років. Любов до цього жанру не згасала й надалі: він створював аранжування уже відомих мюзиклів для шкільного театру.

Неабияке захоплення камерною музикою бере початок саме з ранніх років. Оскільки Е. Івейзен здебільшого отримував музичну освіту лише від сусідки-піаністки, то намагався всіма силами опанувати цю «науку» будь-якими способами. Одним із таких стало відвідування музичного клубу в рідному місті, де щомісяця проводили вечори для музикантів-аматорів. Тут він вперше чує Сонату С. Барбера для фортепіано і закохується в неї.

Професійну освіту композитор також здобув. Часто в інтерв'ю Е. Івейзен згадує Істменську школу музики та його вчителів. Тут він робить перші успіхи в композиції та створює Сонату для віолончелі й фортепіано. У Школі він також бере уроки скрипки та віолончелі, грає в ансамблі скрипалів. Цей досвід дає композитору глибше розуміння внутрішніх процесів роботи ансамблю.